

Məlum olduğu kimi peyğəmbərlik bütün dinlərdə müqəddəs vəzifədir. Peyğəmbərsiz din təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Tarixə nəzər saldıqda bütün cəmiyyətlərdə peyğəmbərlərin olduğuna və eyni zamanda onların cəmiyyətə nümunə insanlar olduğuna şahid oluruq.

Şübhəsiz ki, aləmlərə rəhmət olaraq göndərilən Həzrət Məhəmməd (s.ə.s) də yaşadığı cəmiyyətin və təmsil etdiyi dinin ən nümunəvi və ən çox sevilən peyğəmbəri idi

Əslində Peyğəmbər də digər insanlar kimi uca Allah tərəfindən yaradılmış bir insandır. Ancaq digər insanlardan fərqli olaraq ona Allah tərəfindən vəhy gəlirdi. Buna görə də onun həm insani (bəşəri) həm də nəbəvi (peyğəmbəri) vəsfləri vardır. Peyğəmbərin bəşəri vəsflərini əsas alan elmi sahəyə Şəmail, peyğəmbərlik vəsflərini tədqiq edən elmi sahəyə də Dəlail deyilir.

Şəmail sahəsində yazılan əsərlərə nəzər saldıqda orada ilk növbədə Peyğəmbərimizin mübarək vücudu və görünüşü haqqında məlumat verildiyinin şahidi oluruq. Hər hansı bir şəmail kitabında onun yaradılışındakı gözəlliklər – Peyğəmbərlik nişanəsi, mübarək üzü, gözü, saçı, saqqalı, əli, ayağı, geyindiği libaslar və. s haqqda ətraflı məlumat verildikdən, sonra hal və davranışları tədqiq olunur. Yeriməsi, oturub-qalxması, yeyib-içməsi, danışması, gülməsi, ibadətləri, əxlaqı və buna bənzər hallar haqqında məlumat verilir.

Burada bir nöqtəni qeyd etmək lazımdır ki, cəmiyyətdə ümumiyyətlə Peyğəmbərin şəmaili deyildikdə onun xarici görünüşü nəzərdə tutulur. Məhz bu xüsusiyyətlər də hilyə olaraq adlandırılır.

Peyğəmbərimizin hilyəsi

Hilyədə peyğəmbərimizin sadəcə fiziki quruluşu təsvir olunur. Təbii ki, bütün cəhətləri kimi peyğəmbərimizin yaradılış gözəllikləri də bir çox səhabədən rəvayət olunmuşdur. Bunlardan ən məşhuru Peyğəmbərimizin həm əmisi oğlu, həm də kürəkəni olan Həzrət Əlidən rəvayət olunan hilyədir. Bu hilyə, Həzrət Əlinin nəvəsi İbrahim b. Məhəmməd tərəfindən nəql olunmuşdur. Digər rəvayətləri də əsas alaraq Peyğəmbəri belə təsvir etmək olar:

Peyğəmbər (s.ə.s) yaradılış və əxlaq baxımından insanların ən mükəmməli idi.

Peyğəmbər nə çox uzun nə də çox qısa boylu idi. Uzuna yaxın ortaboylu insandı.

Saçları nə qıvrım nə də dümdüz idi. Bir az dalğalı idi.

Üzü çox tili və yumrusifət deyildi, üzündə azca yumruluq vardı.

Başı biraz böyük,

Dişləri sıx və gözəl idi.

Mübarək sifəti qırmızımtıl, kirpikləri düz və uzun, gözləri qara, biraz iri və gözəl, qaşları isə çatma deyil, ancaq bir-birinə yaxın idi. Qaşlarının arasında bir damar vardı ki, səbəli şadiyi vaxt bu damar qabarardı.

Sinəsi, çiyinlərinin arası və biləri böyük idi.

Qarnı ilə sinəsi eyni səviyyədə idi. Yəni kök deyildi.

İv ayaq barmaqları qalın idi.

Vücudunda, sadəcə sinəsinə göbəyinqədirində xət boyu tük vardı.

Yeridiyi zaman bir az öndəyilə, ayaqlarını yer sürümədən geniş addımlarla yerirdi.

Kiməsə baxanda sadəcə başını çevirərək deyil, bütün vücudu ilə o istiqamətə yönəlirdi.

İki kürəyi arasında peyğəmbərlik möhürü vardı. Bu, onun son peyğəmbər olduğunun nişanı idi.

Anadangəlmə sünnətli və göbəyi kəsilməmiş halda doğulmuşdu.

O, insanların ən səxavətli, ən dürüstü, ən yumşaq xasiyyətli və ən istiqanlı idi.

Gülər üzlü və şirin sözlü idi. Həyatı boyu heç kimə pis söz söyləmiş və heç kəsə də incitməmişdir. Danışanda heç kimin sözünü kəsəməzdi.

Onu ilk görənlər heybəti qarşısında çaşmış qalar, ancaq onu tanıyıb söhbət edənlər isə, onu hər şeydən çox sevirdilər.

Peyğəmbərimizin gözəl rini tanımaq istəyənlər, "məndən vələ, nədən sonra onun kimi birisini görmədim"- deyərək acizliyini etiraf edirdi.

Burada diqqəti cəlb edən şey Peyğəmbərimizin əxlaqi və ya dini sahədə olduğu kimi yaradılış xüsusiyyətləri cəhətindən də etidal dərəcədə olması və yaşadığı cəmiyyətin ən yaraşığıdır

olmasıdır.

İslam alimlərindən olan İmam Qurtubi Peyğəmbərimizin xarici gözəlliyi haqqında belə demişdir: *“Peyğəmbər (s.ə.s)-in xarici gözəlliyi tamamən zahir olmamışdı. Əgər vücudunun bütün gözəllikləri olduğu kimi görünseydi, şabı ona baxmağa tab gətirməzdi.”*

Şəxsin insan həyatındaki əhəmiyyəti

Məlumdur ki, hər insanın özünəxas psixologiyası vardır. Şəxsi psixologiyasından asılı olaraq hər kəs öz fikir və həyat tərzinə uyğun görkəmli şəxsiyyətləri təqlid edir. Bu gün insanlar, xüsusən də gənclər bir çox insanı özünə nümunə götürür, onların davranış üsulunu, geyim tərzini mənimsəyir və hər cəhəti ilə onlara bənzəməyə çalışırlar. Ancaq əfsuslar olsun ki, bu gün gənclər tərəfindən nümunə alınan şəxslərin əksəriyyəti əxlaq baxımından çox geridədir. Gənclərin həyat tərzinə birbaşa təsir edən nümunə şəxslərin seçimində və mənimsənməsində diqqət ediləcək bəzi şərtlər vardır ki, bunların da başında nümunə alınacaq insanın düzgün müəyyənləşdirilməsi gəlir. Elə bu mənada da bir müsəlmanın nümunə alacağı və ideal qəbul edəcəyi şəxsin Hz. Peyğəmbər olmasının zərurətini vurğulamalıyıq. Çünki o, istər əxlaqi, istərsə də fiziki cəhətdən insanların ən mükəmməli idi. Bu həqiqət Quranda öz əksini belə tapır:

“Həqiqətən, Allahın Rəsulu Allah, qiyamət gününün ümid bəsləyən (Allahdan, qiyamət günündən qorxanlar)

və Allahı çox zikr edənlər üçün gözəl örnekdir!”

[\[1\]](#)

Həzrət Aişə də Peyğəmbər əxlaqının Quran olduğunu söyləyir.

Peyğəmbərin (s.ə.s)-i günümüze yansıtmaq, həyatımızı onunla yaşamaq üçün, ilk növbədə onu hər cəhəti ilə tanımaq lazımdır.

Son olaraq qeyd edək ki, öncə Peyğəmbəri tanımalı, sonra sevməli və sünnəsinə sahib çıxmalıyıq.

---

[1] Əhzab, 33/21